

โรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลันที่เกิดขึ้น ภายในโรงพยาบาล คืออะไร ?

โรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน คือ ภาวะที่
สมองหยุดทำงานอย่างเฉียบพลัน โดยมีสาเหตุจากหลอดเลือดสมอง แบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ

- หลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน(พบประมาณร้อยละ 80)
- หลอดเลือดสมองแตก(พบประมาณร้อยละ 20)

ทำให้เกิดความพิการหรือที่เรียกว่าอัมพฤกษ์หรืออัมพาต โดยในรายที่รุนแรงทำให้เสียชีวิตได้

ในที่นี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเป็นหลัก

สำหรับโรคหลอดเลือดสมองที่เกิดขึ้นภายในโรงพยาบาล มักเกิดจากหลอดเลือดสมองตีบ พบว่ามีอัตราตายถึง 1 ใน 6 ซึ่งสูงกว่าโรคหลอดเลือดสมองที่เกิดขึ้นภายนอกโรงพยาบาล ซึ่งมีอัตราตาย 1 ใน 20

ผู้ป่วยมักมีภาวะอื่นๆ ที่บดบังอาการ เช่น ได้ยาคุมสลับหลังผ่าตัด ภาวะซึมเศร้าจากสาเหตุอื่นๆ ทำให้วินิจฉัยจะยากกว่าโรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลันที่เกิดขึ้นนอกโรงพยาบาล

จะทราบได้อย่างไรว่าเป็นโรคนี้ ?

ผู้ป่วยจะมีอาการทางระบบประสาทอย่างเฉียบพลัน โดยมีอาการ อ่อนแรงและ/หรือชาครึ่งซีก ปากเบี้ยวพูดไม่ชัด เห็นภาพซ้อน บางรายถ้าเป็นมากอาจซึมหมดสติ หรือชักได้

การผ่าตัด เกี่ยวข้องกับโรคหลอดเลือดสมองตีบที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลอย่างไร ?

โรคหลอดเลือดสมองหลังผ่าตัดหัวใจเป็น

ภาวะแทรกซ้อนที่พบได้สูงสุดถึง ร้อยละ 15.6 โดยพบว่าหากผู้ป่วยเกิดภาวะนี้หลังผ่าตัด จะทำให้อัตราตายและอัตราความพิการเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้การผ่าตัดที่เกี่ยวข้องกับทรวงอกและหัวใจแต่ละชนิด มีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะดังกล่าวไม่เท่ากัน การผ่าตัดหัวใจและหลอดเลือด ทั้งการผ่าตัดเปลี่ยนหลอดเลือดหัวใจหรือ เปลี่ยนลิ้นหัวใจ จัดเป็นการผ่าตัดที่มีความเสี่ยงสูงเมื่อเทียบกับการผ่าตัดอื่นๆ ดังแสดงในตาราง

อุบัติการณ์ของโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเฉียบพลันที่สัมพันธ์การผ่าตัดแต่ละชนิด*

การผ่าตัด	อุบัติการณ์
การผ่าตัดเปลี่ยนหลอดเลือดหัวใจ	1.4-3.8%
การผ่าตัดเปลี่ยนลิ้นหัวใจ 1 ตำแหน่ง	4.8-8.8%
การผ่าตัดเปลี่ยนลิ้นหัวใจมากกว่า 1 ตำแหน่ง	9.7%
การผ่าตัดเปลี่ยนหลอดเลือดและลิ้นหัวใจ	7.4%

* Magdy Selim.Perioperative Stroke, N Engl J Med 2007;356:706-13.

โรคหลอดเลือดสมองสามารถรักษาได้หรือไม่ ?

โดยทั่วไปการรักษาหลักของโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเฉียบพลัน คือ การเปิดหลอดเลือดซึ่งสามารถทำได้ 2 วิธีคือ

- 1) การให้ยาละลายลิ่มเลือดทางหลอดเลือดดำ
- 2) การใส่สายสวนเพื่อลากลิ่มเลือดที่อุดตันออก

การรักษาโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันที่สัมพันธ์กับการผ่าตัด มีข้อจำกัด ดังนี้

1. ภาวะหลังผ่าตัด

อาจเป็นข้อห้ามของการให้ยาละลายลิ่มเลือด อย่างไรก็ตาม หากเกิดอาการภายใน 4.5 ชม. แพทย์อาจพิจารณาให้ยาละลายลิ่มเลือดทางหลอดเลือดดำได้ในบางกรณีที่มีข้อบ่งชี้

2. ระยะเวลาตั้งแต่เกิดอาการจนถึงการเปิดหลอดเลือด

ระยะเวลาที่เกิดอาการเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยหากเกิดอาการภายใน 8 ชม. แพทย์อาจพิจารณาให้การรักษาโดยใส่สายสวนเพื่อลากลิ่มเลือดอุดตันออกได้

การรักษาเพื่อเปิดหลอดเลือดทั้ง 2 กรณี ยิ่งรักษาเร็ว ยิ่งได้ผลดี ภาวะแทรกซ้อนต่ำ

ผู้ป่วยและญาติสามารถมีส่วนร่วมในการรักษาให้ได้ผลดีอย่างไร ?

หากผู้ป่วยเองหรือญาติพบว่าผู้ป่วยมีอาการผิดปกติดังต่อไปนี้

ให้รีบแจ้งแพทย์หรือพยาบาลโดยทันที

- อาการอ่อนแรงหรือชาครึ่งซีก
 - ปากเบี้ยว พูดไม่ชัด หรือไม่พูด
 - ซึมลง ตามองข้างใดข้างหนึ่งตลอดเวลา
- ท่องเป็นตัวอย่างง่ายๆ คือ บอ ก

จัดทำโดย

Stroke's awareness campaign for reduction of time for diagnosis and treatment of in-hospital-stroke in Siriraj hospital

พญ.จุฑากานต์ โชติรัตน์ศิริ , พญ.ชิตาภา กาวีตะ,ดร.เสาวลักษณ์ ยุนนางกูร, พว.กรุณา ชูกิจ, นางดารณี พิพัฒน์กุลชัย, นางอรภรณ์ ดำรงวัฒนกุล และรศ.นพ. ยงชัย นิละนนท์

สนับสนุนการพิมพ์โดย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ตรวจสอบเนื้อหาครั้งล่าสุด ปี พ.ศ.2561

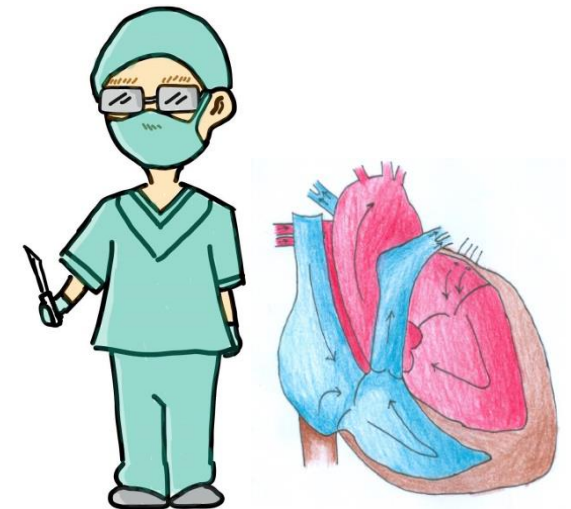
รหัสหน่วยงาน STC

สงวนลิขสิทธิ์โดย พรบ.การพิมพ์ 2537

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

โรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน ที่เกิด ภายในโรงพยาบาล (IN-HOSPITAL STROKE)

สำหรับ สาขาวิชาศัลยศาสตร์หัวใจและทรวงอก

รู้เร็ว รักษาเร็ว โอกาสหายสูง

ศูนย์โรคหลอดเลือดสมองศิริราช

SIPI STC1002161